

351.72 (497.11)
(094.5)

ВМ ИНВЕНТАР бр.

~~2310~~

год.

Београд.

ЗАКОН

О

ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

ОД 6. МАРТА 1910. ГОД.

СОЛУН

Штампарија „Млада Србија“, Влад. М. Анђелковића
1916.

Шт. бр.
35569

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

од 6. марта 1910. год.

1.

Државни буџет, трајање и облик буџета, опште одредбе.

Члан 1.

Државни је буџет једногодишњи закон, којим се предвиђају, претходно одобравају и претходно распо- ређују сви државни приходи и расходи. Само изузетно у, овим законом и Уставом, строго обележеним грани- цама и јасно именованим случајевима, могу бити при- ходи и расходи државним буџетом непредвиђени, прет- ходно неодобрени и претходно нераспоређени. Али и они морају сви ући у Завршни, односно Општи Др- жавни рачун.

Државни буџет мора бити јаван и чинити једну целину.

Члан 2.

Време за које се приходи и расходи државни одобравају зове се буџетска година. Оно почиње 1. јуна нуара, а свршава се 31. маја.

Време, за које се сви рачуни о приходима и расходима једне буџетске године морају свршити, зове се рачунска година.

Рачунска година траје до 1. ~~септембра~~ истеку буџетске године.

Члан 3.

Државни буџет састављен је из финансијског закона и буџета прихода и расхода. У буџету прихода приходи, а у буџету расхода расходи излажу се по разделима, главама, партијама и позицијама једно за другим од почетка до краја. Износи позиција збирају се у износе партија.

Свака партија, која представља један засебан војум Народне Скупштине, може садржавати приходе, а тако исто и расходе само једне врсте, једнога рода, једне природе. У позицијама се специјално излажу потребе оне врсте и онога рода, које су садржина дотичне партије.

Позиције, и ако не представљају нарочити војум Народне Скупштине, обележавају собом садржину онога војума, који се даје дотичној партији буџетској.

Да деоба буџета на партије буде што рационалнија брине се Министар Финансија.

Коначну деобу буџета на партије и позиције за дотичну годину утврђује Народна Скупштина.

Члан 4.

Књижење буџетских прихода и расхода врши се по истој разредби какву показује државни буџет: по разделима, главама, партијама и позицијама.

Књижења се смеју извршити тек на основу ис-

права претходно прегледаних и оверених у смислу чл. 65, 66, 67, 68, 69 и 70.

Вишкови прихода и издатака преко предвиђених сума морају да се књиже и ставе на рачун партија односно позиција у којима су и предвиђени.

Приходи, који се не могу да подведу ни под једну партију имају засебно да се књиже и засебно покажу у завршном рачуну. Тако исто издаци, који се према циљу за који су учињени не могу да подведу ни под једну партију, па ни под партију „резервни кредит за недовољно предвиђене издатке“ или партију „резервни кредит за непредвиђене издатке“, морају се засебно књижити и засебно у завршном рачуну показати.

Члан 5.

Сви државни приходи и расходи стоје, у границама овога закона и закона финансијскога, под врховним надзором и контролом Министра Финансија, поред контроле, коју има Главна Контрола у том погледу.

Члан 6.

Све државне благајнице и рачуноводна одељења, која прибирају и примају државне приходе, врше државне расходе и чине исплате за државу, стоје под врховном управом Министра Финансија, од њега примају упуства, која он у границама закона буде издавао и његовим се законим наредбама покоравају.

Над свима њима он има дисциплинску власт као над својим органима.

Члан 7.

Све су државне благајнице примања дужне стално држати у сазнању Главно Државно Рачуно-

водство у Министарству Финансија, о свом повчаном стању: и по државној готовини, и депозитном делу, и по монети у којој се новац у каси налази.

Све државне благајнице које врше исплате за државу дужне су, исто тако, држати стално у сазнању Главно Државно Рачуноводство о својим плаћањима и месечно га извештавати о свима својим плаћањима за наредни месец; и по величини, и по монети, и по месту — изузимајући самосталну монополску управу, у колико би се законске одредбе, које за њу важе, косиле с овим одредбама.

Члан 8.

Рачунске књиге ће се у Главном Државном Рачуноводству водити по двојном књиговодству.

Министар Финансија има дужност старати се, и, у границама овога закона, сва потребна упуства дати, и књиге и формуларе прописивати за што једнообразније вођење рачунских књига за рачуноводства свих државних надлештава.

II.

Састав буџета.

Члан 9.

Свако министарство по својој струци саставља предрачун прихода и расхода свога буџета према предрачунима својих надлештава. Ови предрачуни морају бити снабдевени свима објашњењима, и по формалној, законској страни, и по материјалној, рачунској страни. Они морају бити прегледни и јасни. Те предрачуне премапотписују шефови надлештава и шеф рачуновод-

ства сваког Министарства, односно установе, који су одговорни по закону о чиновницима грађанског реда за тачност фактичног стања у смислу чл. 23. овог закона. Тако израђени, они ће се доставити Министарству Финансија најдаље до 10. августа, које ће на основу тих и својих података до 1. октобра саставити општи предрачун државног буџета.

Предрачун прихода као и финансијски закон саставља сам Министар Финансија.

За оне установе, које не потпадају ни под једно министарство, саставља предрачуни буџета Министарство Финансија.

Члан 10.

При склапању предлога буџета, приходи за једну годину уносиће се с обзиром на суме прихода добивене за последње три године.

Одступање од овога правила може бити код оних прихода, који стално расту или опадају, или где друге прилике, које утичу на висину прихода, траже или налажу одступање; по у случајевима одступања од обичног правила срачунавања прихода мора бити и нарочито објашњење.

Они приходи који се добијају на основу уговора, уносиће се у предрачун у уговореним сумама.

Члан 11.

Сви Министри дужни су уз свој предлог буџета поднети један општи експозе с писменим објашњењима о свакој повећаној суми расхода.

Никакво повећање расхода не може се предлагати, ако нема ослоња у специјалним законима или

стварној потреби, објашњеној подацима из Завршних Рачуна ранијих година или нарочитим разложима и подацима.

Члан 12.

Министар Финансија дужан је, да при састављању буџета изведе равнотежу између прихода и расхода. Зато је његова дужност и право старати се и настојавати да и приходи и расходи у буџету одговарају колико је више могућно правом стању ствари. Но ако не успе извести равнотежу смањивањем расхода у свом, као и у буџету осталих министара и засебних установа, онда је дужан да изнађе извор којим ће покрити дефицит, па ће све то изнети у својим побудама уз предлог буџета и годишњег финансијског закона.

Дефицит може, привремено, бити и непокривен, али мора бити јасно показан у буџету, бити јаван. Дефицит се ни у ком случају не сме прикривати.

Члан 13.

Овако састављен предлог државног буџета има да прегледа и утврди Министарски Савет, а по том, по овлашћењу Краљевом, Министар Финансија подноси га Народној Скупштини на решавање, у самом почетку њезиног рада (чл. 173. Устава) заједно са свима објашњењима и побудама и предлогом годишњег финансијског закона.

Уз предлог буџета Министар Финансија подноси Народној Скупштини и Општи Државни Рачун са Завршним Рачуном истекле буџетске године, који је прегледала и оверила Главна Контрола.

Члан 14.

Сви приходи и расходи, ма по ком основу постојали, и ма какве врсте били, редовни, нередовни, ванредни, морају се унети у буџет државни.

Члан 15.

Уз предлог буџета државног увек ће се подносити и штампати табеле одобрених самоуправних пререза за годину, у којој се буџет одобрава.

Члан 16.

Прихода и расхода државних има редовних, нередовних и ванредних.

Редовни су приходи они: који теку из сталних финансијских извора, а редовни расходи: који се јављају стално сваке или скоро сваке године у буџету.

Нередовни су приходи и расходи они: који се појављују с времена на време, једне године, па треће, пете, шесте и т. д., или трају само за неко време.

Ванредни су приходи они који се нису могли предвидети, али су постали после буџета, или су случајни, или их је изазвала каква нарочита ванредна државна потреба те трају само дотле докле и она траје.

Ванредни су расходи они државни расходи који се чине на ванредне државне потребе, које се не могу поименично предвидети државним буџетом или које се не могу подмирити редовним средствима државног буџета.

Рачун о ванредним приходима и расходима показиваће се уз Завршни Рачун прихода и расхода буџетских, у Општем Државном Рачуну.

Члан 17.

Нередовни и ванредни приходи и расходи излажу се, у буџету државном, одвојено од редовних прихода и расхода.

Редовне потребе и редовни расходи не могу се подмиривати ванредним или нередовним приходима.

Свака одобрена засебна сума на ванредне расходе представља засебну партију или више партија.

Члан 18.

При састављању предлога буџета, најпре ће се изложити државни расходи, па онда приходи.

Суме прихода стављаће се у буџет само у целим динарима.

Суме прихода и расхода уносиће се у буџет у бруто износу.

Члан 19.

Поред предложених сума расхода и прихода за предлог буџета, увек ће се у особеним ступцима уносити још и одобрене суме по буџету текуће године, као и одобрене суме закључене буџетске године с оствареним резултатом, ради упоређења и разлике између сума одобреног и предложеног буџета с објашњењима сваке разлике.

Цифре из текућег и последњег закљученог буџета унеће се у напред поменуте засебне ступце поред одговарајућих наименовања у позицијама.

Члан 20.

Предлог за све издатке државне потиче од владе. Народна Скупштина одобрава, смањује или одбацује издатке, које влада тражи.

Члан 21.

Кредити за нова грађевинска предузећа и инвестиције уносе се у предлог буџета тек пошто се у детаљима израде изанови и усвоји потпун предрачуи трошкова за то предузеће.

За предузећа и инвестиције на које се одобрени кредити имају трошити више година, уноси се у предлог буџетски само онолико, колико је потребно у години за коју се буџет саставља, али се у тексту партије, односно позиције, мора изнети издатак целокупан.

Ако је за грађевине унесена у буџет извесна сума у нарочитој партији или позицији, то се и за сваки вишак преко те суме мора претходно, а од Народне Скупштине накнадно одобрење да тражи. До тог одобрења мора се обуставити сваки рад, ако то не би било штетно за државу.

За те вишкове одговараће материјално органи чијом су кривицом постали.

Члан 22.

Кредити за поверљиве циљеве уносе се само у буџете Министарства спољних и унутрашњих послова и Министарства војног. Сви се ови кредити троше под надзором Министра председника, а Главних Контрола не прегледа.

Члан 23.

Плата указног особља уносиће се у предлог буџета само на основу одредаба степеновања звања у специјалним законима, а према стварном стању њиховог броја и плата како се затекло при склапању бу-

цета, али тако да се види и издатак за целу годину. За оне службенике који добијају периодске повишице, предвиђаће се и те суме у буџетском предлогу по у засебним позицијама.

Док се степеновање плата по звањима не изврши, узеоће се стање које се затекло.

Члан 24.

Буџетом се не могу заводити нова звања у државној управи, нити се њиме могу повишавати плате. Исто се тако буџетом не сме одређивати ни степеновање звања.

Члан 25.

У предлог буџета прихода не могу се уносити, као редовни приходи, суме: заосталих прихода од ранијих година, уштеде буџетских кредита, суме добивене од сталних зајмова, као ни претеци приреза установљених за изравнања буџетске равнотеже, (Чл. 16. овог закона).

III

Буџетски резервни кредити

Члан 26.

Поред редовних буџетских кредита за редовне потребе државне, уносиће се сваке године у буџет државни нарочите суме као резервни буџетски кредити.

- 1., за омање недовољно предвиђене расходе;
- 2., за ситне, неименоване потребе у позицијама;
- 3., за мање ванредне државне потребе (чл. 144 тачка 8. Устава).

Члан 27.

Из кредита за недовољно предвиђене расходе, могу се, накнадно, повећавати сви буџетом одобрени кредити на материјалне расходе, у колико се покажу као недовољни, а на личне само у толико у колико они стоје у нераздвојној вези с оним материјалним потребама које изазивају повећање, али где никако не могу долазити повећања на плате указног особља.

Износ овог кредита не може бити већи од један од сто (1%) од укупне суме кредита одобрених на материјалне расходе целог буџета.

Црпљење овог кредита по захтеву појединих Министара до хиљаду динара може одобрити сам Министар Финансија, преко ове суме потребно је решење Министарског Савета по образложеном предлогу Министра Финансија.

Свако одобрење из овог кредита доставља се одмах Главној Контроли у препису и износи поименично у Завршном Рачуну.

Члан 28.

Из кредита на ситне, неименоване потребе у позицијама одобраваће се они мањи издаци, који су превиђени да се нарочито помену и именују у позицијама појединих партија буџетских.

Из овог кредита чиниће се и они издаци на чиновничке плате, који се покажу потребни кад се чиновници отпуштени или пензионисани не разреше одмах од дужности, а за време од дана указа о отпуштању или пензионисању до дана разрешења; као и оне плате које су расходоване, а не би се могле наплатити услед отпуштања или смрти.

Утрошак из овог кредита до хиљаду динара по захтеву појединих Министара одобрава Министар Финансија, а преко те суме одобрава Министарски Савет, опет по образложеном предлогу Министра Финансија.

И ове се одлуке одмах достављају у препису Главној Контроли.

Износ овог кредита не може бити већи од десет хиљада динара у једној години.

Издаци из овога кредита морају се поименично показати у Завршном рачуну.

Члан 29.

За оне омање издатке, који се по природи својој никако нису могли предвидети при саставу државног буџета, па били они лични или материјални, изумимајући издатке на плате за указно особље, осим посмртних плата, кад наступи потреба у току године, употребиће се општи кредит на њих одређен по чл. 144. тачка 8 Устава, и начином тамо прописаним.

Износ овога кредита у буџету једне године не може бити мањи од три стотине хиљада динара, али максимални износ једног издатка из овог кредита било почесно било од једном не може прећи суму од 30.000 динара.

Издаци из овог кредита чиниће се по захтевима појединих Министара упућеним Министру Финансија, који износи ствар на решење Министарском Савету са својим мишљењем, а по том, ако Министарски Савет сагласно његову мишљењу и предлогу одобрава тражени кредит, тражи одобрење Државног Савета по чл. 144. тач. 8. Устава.

И ова се решења одмах достављају Главној Контроли.

Члан 30.

О предлогу буџета решава се и гласа у Народној Скупштини по партијама, с обзиром на потребе и суме у позицијама изложене.

Члан 31.

Буџетом се нити задобијају нити губе права.

Члан 32.

Изгласан и одобрен буџет државни, саставиће се у три равногласна примерка у којима ће бити финансијски закон са буџетом по партијама и позицијама. Ове примерке оверава и потврђује Председник Народне Скупштине са председником и известиоцем буџетског одбора. По добивеној највишој санкцији предаје се један примерак: Народној Скупштини, један Министарству Финансија и један Главној Контроли. Ови се примерци сматрају као оригинал буџета.

Све ово важи и за свако продужење буџета у смислу првог става чл. 174 Устава.

Члан 33.

Ако Народна Скупштина није могла да утврди нови буџет пре 1. ~~јуна~~ она може продужавати привремено буџет истеке рачунске године, све док нови буџет не буде утврђен.

Предлог законски за продужење буџета за једну или више дванаестина мора бити поднесен до десетог ~~децембра~~ *јуна*

Ако је Народна Скупштина распуштена или одложена пре него што реши буџет, Краљ може про-

дужити уз пристанак Државног Савета буџет истекле рачунске године још за четири месеца (чл. 174. Устава).

Државни буџет истекле буџетске године не може ни у ком случају ни облику важити више од године, дана осим оне за коју је првобитно био одобрен.

Члан 34.

Кад ја продужен буџет, према претходном члану, онда у њему важе само кредити одобрени на редовне расходе и на оне нередовне или ванредне расходе који имају основа у закљученом уговору или каквој правној обавези која има основа у судској одлуци, или одлуци Државног Савета или Главне Контроле — с дотичним одредбама финансијског закона.

Продужени буџет обухвата и раније одобрене накнадне и ванредне кредите у смислу претходнога става.

Кредити буџета истекле године који нису унесени у предлог буџета за идућу годину, на случај продужења буџета по претходном члану, не вреде.

Без одобреног или продуженог буџета у смислу чл. 173 и 174. Устава не могу се ни издаци чинити ни приходи наплаћивати. Они државни органи, који би наређивали вршење издатака или прикупљање прихода од данка ма у ком облику или би те издатке извршивали и те приходе прикупљали, па ма на основу каквог специјалног закона или решења, казниће се губитком чина и службе, и одговараће материјално за издате или прикупљене суме. Од овога се изузима само исплата интереса и главнице државних дугова сталних и привремених, ако су на основу закона учињени.

V.

Накнадни и ванредни кредити.

Члан 35.

За оне потребе државне за које буџетом нису предвиђени довољни кредити, а не могу се подмирити не резервним кредитом, који предвиђа чл. 25. овога закона за омање недовољно предвиђене расходе, мора се претходно тражити накнадни кредит од Народне Скупштине.

Члан 36.

За оне ванредне потребе државне, за које у буџету нема предвиђенога кредита, а не могу се, због величине издатка или исцрпљености кредита, подмирити ни из буџетскога резервнога општега кредита за ванредне државне потребе, мора се тражити од Народне Скупштине претходно ванредни кредит.

Члан 37.

Накнадни кредити се морају тражити благовремено, т. ј. пре него што се са свим исцрпу буџетом одобрени кредити. У тренутку кад Народна Скупштина има да решава: хоће ли одобрити или не накнадни кредит, буџетски кредит за који се тражи повећање не сме бити са свим исцрпљен.

Надлежни Министри који имају потребу за повећање кредита, у облику накнадних кредита, дужни су ту потребу, образложену, за времена доставити Министру Финансија. И кад по његовом реферату министарски савет нађе да се не може обићи без накнаднога кредита, зваће се Народна Скупштина у ванредни сазив, ако се ствар не може одложити до редовног

сазива. Ако се може одложити захтев за накнадни кредит до редовног сазива Народне Скупштине, или ако је Народна Скупштина још на окупу, кад наступи потреба за накнадни кредит, онда се образложен захтев за накнадан кредит износи пред Народну Скупштину одмах у почетку, односно при крају њених седница.

Члан 38.

Све накнадне и ванредне кредите тражи од Народне Скупштине Министар Финансија у име владе, и то пре истека дотичне буџетске године.

Предлог за накнадне и ванредне кредите мора увек садржавати и њихово покриће, и распоред на партије и позиције, као и буџет.

Члан 39.

Издаци који се чине по накнадним и ванредним кредитима књижиће се одвојено, али ће се осим особеног рачуна, који обухвата цео кредит, о њима давати рачун у Завршном Рачуну уз Општи Државни Рачун, за сваку буџетску годину.

Накнадни се и ванредни кредити у Завршном Рачуну показују у особеним ступцима, а у особеном ступцу, опет, износи целокупан расход дотичне партије.

VI.

Државна готовина, обртни капитал.

Члан 40.

Све суме, које се на крају буџетске године јављају као претек, а долазе или од уштеда буџет-

ских, или од непредвиђених ванредних прихода, или од ванредних прихода државних, који нису могли ући у буџет, или од вишкова буџетских прихода — образују државну готовину.

Члан 41.

Приходи добивени по чл. 40. овог закона могу се трошити без нарочитог претходног одобрења Народне Скупштине датог засебним законом, по овлашћењу финансијског закона, само по овим одредбама:

1., педесет од сто (50%) од укупног овог прихода одвајаће се на оснивање обртног капитала Главне Државне Благајне, све докле, докле обртни капитал не достигне висину од шеснаест милиона динара, и он се не сме дирати никако;

2., за исплату неумесно наплаћених прихода у закљученим рачунским годинама, или учињених позајмица из депозита или других позајмица по исправним извршним одлукама и на закону основаним обавезама државним;

3., на плаћање за рачун закључених рачунских година по одредбама чл. 81. овог закона.

Све суме неутрошене на потребе по тач. 2. и 3. овога закона у једној години, служе на увећање државне готовине.

Члан 42.

Државна готовина, у колико не представља обртни капитал Државне Главне Благајне, служи као резерва за буџетску равнотежу.

О употреби ове резерве решава Народна Скупштина у облику закона.

Члан 43.

За све издатке по чл. 41. овог закона решава Министар Финансија.

Рачун Државне Готовине водиће се одвојено од буџетског рачуна, па и у општем Државном Рачуну одвојено показивати.

Рачун Државне Готовине мора обухватити све издатке учињене из Државне Готовине, и ако су неки од њих показани и у Завршном Рачуну.

VII.

Финансијски Закон.

Члан 44.

За сваку буџетску годину Министар Финансија саставља и засебан годишњи Финансијски закон. Финансијски закон као део Државног Буџета чини једну целину са предрачуном, односно буџетом државних прихода и расхода, и позивајући се на буџет прихода за приходе и на буџет расхода за расходе, и односно сума и односно намене, обухвата:

- 1.. укупну суму расхода буџетом предвиђену;
- 2.. укупну суму прихода буџетом предвиђену;
- 3., разлику између прихода и расхода, као и начин њеног изравнања у смислу чл. 12. ов. закона;
- 4., укупну суму по благајничким записима која може бити у оптицају;
- 5., одредбу да се буџетом за дотичну годину предвиђени приходи могу трошити само на буџетом предвиђене расходе, и само онако и у онолико како су и у колико расходи буџетом за ту годину пред-

виђени по партијама и позицијама, као и одредбу код којих позиција не може бити вирмана;

6., одредбу да се никакав порез, прирез или такса, или ма каквога имена дажбина, коју није одобрила Народна Скупштина не сме разрезивати ни купити од народа ни од стране државних ни од стране ма које врсте самоуправних органа; као и одредбу да се дажбине које постоје и које је одобрила Народна Скупштина, ма које врсте и имена биле, не смеју повећавати без њенога претходнога одобрења;

7., одредбе за балансирање буџета и друге које имају да важе за дотичну годину а нису противне овоме закону.

Члан 45.

Финансијским законом не може се чинити распоред са приходима добивеним по чл. 41. овога закона, осим у колико је 41. чланом овога закона одобрено.

Тако исто финансијским законом не може се чинити распоред ни са вишком који би се појавио у предрачуноу буџета. Ако се на крају године оствари, поступиће се са њим као што је предвиђено чл. 40. овог закона.

Члан 46.

Сва овлашћења унета у годишњи финансијски закон важе само за годину за коју је он и одобрен.

Ако се буџет продужава по чл. 174. Устава, онда се истовремено продужавају и овлашћења унета у финансијски закон, осим оних, која нису предвиђена у предложеном финансијском закону за следећу годину.

Извршење државног буџета — главнога и накнаднога.

А. Опште одредбе — трајање кредита.

Члан 47.

Пошто се потврди, Министар Финансија одмах објављује у службеним Српским Новинама, као нарочити прилог дотичног броја, финансијски закон и буџет прихода и расхода у целини, онако како је решен, и по партијама и по позицијама.

Финансијски Закон објављује се и особено у самом том броју Српских Новина.

Оно што вреди за главни, то вреди и за накнадни буџет, — за накнадне и ванредне кредите.

Члан 48.

Државни буџет извршује државна извршна власт онако како га је одобрило законодавно тело.

У извршењу буџета државна извршна власт се јавља као наредбодавац и рачунопологач.

Члан 49.

Министар Финансија наређује прикупљање буџетом одобрених прихода по позитивним законима који о том постоје, и стара се да они уредно и на време утичу у државну благајну.

О том је он властан издавати наредбе и упуства, у границама позитивних закона, и оне су обавезне за све органе државне и за све оне које имају дужност прикупљати или наплаћивати државне приходе.

Члан 50.

Што држави припада као приход државни мора се унети у државну благајну и увести у рачунске књиге. Од тога се може одступити само у поједином случају, ако дотични приход није могућно наплатити или ако је законом предвиђен изузетак или за то законом дато овлашћење.

Исто се тако сваки приход државни, унесен у државну благајну и уведен у рачунске књиге, може из државне благајне изнети, односно издати, и из рачунских књига исписати само у случајевима и на начин законом прописаним или одобреним.

Члан 51.

Сви приходи, предвиђени и непредвиђени, улазе у Главну Државну Благајну, о свима њима води рачун Главно Државно Рачуноводство, и све их оно распо- ређује, односно предаје коме треба и где треба по законима који о том постоје, под надзором и по наредбама и упуствима министра финансија. (Чл. 6).

Члан 52.

Министар Финансија има дужност старати се у смислу чл. 7. овога закона, да Главно Државно Рачуноводство, односно аутономна управа, распоређује прикупљене и на расположење стављене му — јој — приходе према стварним потребама плаћања у свако доба. Он у том циљу наређује снабдевање кредитом и новцем сваке државне благајнице. Он се стара да ни у којој каси државној не лежи новац бесплодан и преко потребне суме за дневна плаћања, чију величину он сам одређује, упућујући новац из једне касе у другу и

наређујући исплате према стварним потребама државних плаћања у сваком тренутку.

Члан 53.

Само надлежни и законима овлашћени органи могу прибирати и прикупљати државне приходе на основу генералних налога, који им могу бити дати при спровођењу одобреног буџета за извршење у њиховом делокругу.

Само надлежни рачунопологачи могу примати и држати приходе државне, односно материјал државни, ма како се ови приходи, односно материјал, звали и ма откуд долазили.

Члан 54.

Никакав приход државни, ма под којим именом био и ма од чега долазио, не може се ни где држати нити може ко с њим руковати без знања, односно одобрења Министра Финансија.

Члан 55.

Сви приходи буџетски за рачун текуће године примају се до 31. јануара идуће године закључно. Дотле су и књиге за увођење државних прихода за ту годину отворене.

Члан 56.

Дужности наредбодавца, односно администратора и рачунопологача не могу се спајати. Наредбодавац, односно администратор, не може у исто време бити и рачунопологач, нити рачунопологач може бити

наредбодавац, или администратор, ни стално ни привремено.

Члан 57.

Наредбодавци су министри и старешине државних надлештава. Министри су наредбодавци првог степена, а старешине надлештава и одељења наредбодавци су другог степена. Они не рукују ни новцем, ни вредностима ни материјалом.

Члан 58.

Наредбодавци Министри одговарају као и остали наредбодавци и рачунопологачи материјално за своје поступке противно одредбама овога закона. Тога ради Главна Контрола може непосредно од грађанских судова тражити потребна обезбеђења. Али за свако тражење обезбеђења и за сваку тужбу Главне Контроле против Министра наредбодавца потребна је претходно одлука њене опште седнице.

Разрешница Народне Скупштине поништава тужбу, односно тражења обезбеђења Главне Контроле, као и све последице таквог њеног корака.

Члан 59.

Наредбодавци наређују употребу законом одобрених кредита под врховним надзором министра финансија. Овај надзор и контрола министра финансија у употреби законом одобрених кредита не дирају ни најмање надзор и контролу Главне Контроле.

Члан 60.

Ниједан издатак не може бити заузет (ангажован),

ако нема или нема у довољној мери, за њ претходно одобреног кредита. Издатак се заузима или ангажује сваким актом наредбодавчевим (наредбом, расписом, уговором, погодбом, поручбином ит.д.) који за собом повлачи ма колики утрошак новца из државне благајне.

Члан 61.

Свако ангажовање издатака, који нису редовни и не теку редовно по самим позитивним законима тако да се у напред зна и величина, и време, и место њихове употребе, морају се пријављивати министру финансија у самом тренутку ангажовања, и по величини сума, и по времену и начину извршења њихова, (ако је такве природе) и по месту где се морају извршити. Министар Финансија мора увек за времена знати колико, кад, где и коме треба што платити из државне касе (чл. 7.).

Шеф књиговодства дотичног министарства или установе дужан је под строгом одговорношћу својом ова пријављивања чинити. Шеф Месне Контроле ће о овоме нарочито водити рачуна и сваку неисправност или задоцнење одмах достављати и Министру Финансија и Главној Контроли.

Члан 62.

Рачунопологачи су они административни службеници државни који примају, држе или издају новац, вредности и материјал државни, и они који дају потврду (визу) и извештавају о стању и употреби законом одобрених кредита и ангажовању и извршењу издатака.

Само надлежни рачунопологачи могу издавати но-

вац и вредности из државне благајне, и материјал из државних слагалишта и магацина.

Члан 63.

Сваки издатак из државне касе мора бити пре исплате уредно ликвидираи, оверен и признат као исправан, снабдевен овереним и оправдавајућим документима.

Исто тако сваки издатак из државне касе може се исплатити само правој повериоцу, или његовом уредном пуномоћнику.

Члан 64.

Ниједан се издатак из државне касе не може извршити (исплатити) без писменог налога за исплату од стране надлежног наредбодавца.

Налог за исплату мора именовати годину буџетску, партију из које се има исплата извршити и позицију за коју се исплата врши, и бити снабдевен уредно ликвидираним рачуном.

Налог за исплату претпоставља један фактички извршен посао, службу, рад, набавку за државу, и он се не сме издати за послове, службе, радове, набавке, које нису извршене, или за веће него што су у истини.

Члан 65.

Ако налог за исплату не одговара члану 64. ов. закона, или ако за њ нема претходно одобреног кредита, или је кредит исцрпљен, или налог за исплату није снабдевен уредно ликвидираним рачуном, или се за исплату не јавља прави поверилац или његов уре-

дан пуномоћник, благајник ће одрећи исплату и вратити налог за исплату с документима наредбодавцу заједно са писмено изложеном примедбом својом. Ако наредбодавац писмено и мимо тога понова нареди исплату, благајник ће реферисати случај министру финансија, који ће, после споразума с надлежним министром, или наредити исплату или је обуставити. Одлука министра финансија је за благајника обавезна и разрешава га одговорности ако се она тиче само уредности рачуна и случаја из члана 68. овог закона.

Каква документа мора благајник пре исплате тражити прописаће надлежни наредбодавци, министри, за своје ресоре, по споразуму с министром финансија.

Члан 66.

Сваки издатак пре него што се ангажује мора имати визу књиговође или рачуновође: да има за то претходно одобреног и отвореног кредита, и да кредит није исцрпљен. Ова виза не искључује визу месне контроле, као органа Главне Контроле.

Ниједан акт којим се ма какав издатак ангажује и ни један налог за исплату, без ове визе и визе Месне Контроле не сме благајник признати, нити тражити издатак без ове визе исплатити, сем случаја из члана 68. овог закона.

Члан 67.

За свако противно поступање претходном 62., 63., 64., 65. и 66. члану благајник, односно рачунополагач, одговара за накнаду штете и кривично.

Члан 68.

Ако Месна Контрола нађе да не може дати своју визу и у оном случају, који је по мишљењу наредбо-

давца и књиговође уредан и правилан, она доставља и овај случај Главној Контроли. Ако Главна Контрола нађе да је мишљење њене месне контроле умесно, министар наредбодавац износи случај пред Министарски Савет. Министарски Савет или прима мишљење Главне Контроле или, ако нађе за умесно, покушава споразум с Главном Контролом преко свога председника. Ако се споразум не постигне, Главна је Контрола дужна дати, односно одобрити, визу с резервом, и случај одмах доставити Народној Скупштини, чим се она састане било у ванредан или редован сазив.

Члан 69.

Ради исплате у местима где нема државне благајне или где је услед природе посла немогуће да се налог за исплату изда пре но што се стварно издатак учини, као за плаћања, која се имају извршити на страни и т. д. Министри су власни да издају распоредне (антиципативне) налоге. У сваком таквом налогу мора се позвати на правилник. Сви распоредни налози морају бити потписани од министра и шефа рачуноводства и визирани од стране месне Контроле. У њима се мора означити сума, предмет, година и буџетска партија и позиција на терет којих се и ставља налог.

Рачуновође при министарствима, другостепени наредбодавци, који би примали суме по распоредним налозима, одговарају по чл. 67. овог закона, ако би се случајно или намерно огрешили о прописе овога члана.

Ближе одредбе о распоредним налозима и њиховој употреби прописаће се нарочитим правилником израђеним у споразуму са Државним Саветом и одобреним Краљевим указом.

Члан 70.

Министри могу кад то природа посла захтева употребљавати кредите и посредством акредитивних налога. Ни један од тих налога не може гласити на већу суму од 30.000 динара. По тим налозима могу се повлачити поједине суме почесно до суме на коју налог гласи. Акредитовани органи лично су и материјално одговорни за правилност издатака извршених по овим налозима.

И за акредитивне налоге важе одредбе другог става претходног члана. Ближе одредбе о акредитивним налозима и њиховој употреби прописале се у споразуму с Државним Саветом нарочитим правилником одобреним Краљевим Указом.

Члан 71.

Кредити буџетски трошиће се, за сваку партију само на оно што је у позицијама те партије именовано, и у висини износа партије дотичне. Између позиција могу бити вирмани осим код оних позиција, код којих је то којом одредбом финансијског закона или буџетом забрањено; али је дотични Министар наредбодавац дужан донети о њима нарочито решење за сваки поједини случај и затим о њима давати рачуна Народној Скупштини и правдати их, а Главна Контрола има права ценити их и о умесности њиховој давати своје мишљење Народној Скупштини.

Члан 72.

Главној Контроли се достављају сви расписи, уредбе, правила, укази, одлуке Министара и Министарског Савета, које имају посредне или непосредне везе

с приходима и расходима државним и руковањем са њима.

Члан 73.

За уштеде вреде прописи чл. 173. Устава. Оне се враћају благајници од које је новац био издат.

Члан 74.

На крају буџетске, финансијске године, 31. децембра сви се кредити затварају. После 31. децембра не може се ангажовати никакав издатак на рачун буџета, партија буџетских, истекле буџетске године.

Члан 75.

Ангажовани и пријављени издаци до 31. децембра могу се црпи до краја јануара нове године, а исплаћивати из државне благајне само до краја фебруара нове године закључно.

Члан 76.

Изузетак од ове одредбе чл. 75. чине само они ангажовани и пријављени у поменутом року издаци који се односе на неиздате плате, на правне обавезе према трећим лицима, основаним на извршној судској или такој одлуци Државног Савета или Главне Контроле, на обавезе које потичу из уговора закључених до краја новембра дотичне буџетске године, или на извршење већ стварно отпочетих радова грађевинских или железничких, строго у границама тих потреба.

Члан 77.

Ангажовани и пријављени издаци за потребе поменуте у претходном члану, могу се употребљавати до

краја фебруара, а исплаћивати до краја марта идуће буџетске године. После тога рока ни они се не могу исплаћивати из буџетских, односно накнадних и ванредних кредита.

Члан 78.

Све издатке по претходна два члана исплаћује само Главна Државна Благајна, или за њен рачун друга благајница по њеној нарочитој наредби.

Члан 79.

Ванредни и накнадни кредити трају као и редовни за дотичну буџетску годину.

И за њих вреде одредбе чл. 71., 73., 74., 75., 76. и 77. овог закона.

Члан 80.

Суме неупотребљене у роковима предвиђеним чл. 74. и 75. овог закона, од свих одобрених кредита: редовних, накнадних и ванредних, сматрају се као уништене, и никакав издатак, ма био он и ангажован на време у закљученој рачунској години, не може се исплаћивати из поменутих кредита, који су дефинитивно престали да важе.

Идаци који нису још извршени, али би били ангажовани у току закључене рачунске године. моћи ће се исплаћивати само из кредита нових, које нарочито за то буде одобрила Народна Скупштина за идућу буџетску годину.

Издаци који су у току буџетске године правилно учињени и извршени, по прописима чланова 74. до 80. овог закона закључно, али који услед изузетних прилика или околности нису могли бити на време ликвидирани или плаћени у горе означеним роковима, моћи ће се исплаћивати из државне готовине, без отварања нових кредита, под овим погодбама: на крају рачунске године сваки Министар ће саставити списак издатака правилно извршених, али који још нису ликвидирани и плаћени до 1. априла, и предаће га Министру Финансија на ревизију и потврду. Уз овај списак морају се дати и објашњења за што нису ови издаци на време ликвидирани и плаћени. Никакво се плаћање, на рачун закључених рачунских година, не може извршити мимо овога Министром Финансија ревидованог и утврђеног списка, и без одлуке Министра Финансија за сваки случај.

Плаћање ове врсте, одвојено по годинама на које се односе, заводиће се под нарочитом рубриком у рачуну државне готовине за ону годину у којој се чине, и јасно показати у Општем Државном Рачуну за сваку годину.

Плаћање ове врсте, одвојено по годинама на које се односе, заводиће се под нарочитом рубриком у рачуну државне готовине за ону годину у којој се чине, и јасно показати у Општем Државном Рачуну за сваку годину.

Члан 81.

У колико ранијим законима или уговорима није предвиђен други рок за застарелост, сва потраживања од државе која нису исплаћена пре закључка рачунске године којој припадају, с тога што нису могла бити наређена за исплату, застаревају за пет година рачунајући од дана кога је отворена рачунска година.

Овај пропис не важи за потраживања која нису могла бити наређена за исплату или нису могла бити исплаћена у прописаном року услед немарности или нерада администрације или услед тужбе суду или жалбе Државном Савету. — Сваки који има ма шта потраживати од државе има право тражити да му надлежни Министар писмено потврди дан пријаве његовог потраживања као и прилога које је уз пријаву поднео.

Б. Уговори и набавке.

Члан 82.

Свима уговорима, који собом повлаче за државу приходе или издатке морају претходити јавна надметања, изузимајући случајеве предвиђене овим законом.

Јавна надметања су офертална или усмена.

Члан 83.

Чиновници онога надлежства или установе државне за чији се рачун прави уговор, не могу бити уговорна страна ни бити заинтересовани ни директно ни индиректно.

Члан 84.

Уговори с државом закључени не могу се после на штету државе раскидати или мењати.

Изузеци су од овога допуштени само по одобрењу Државнога Савета, а ако је за закључени уговор потребно било одобрење Народне Скупштине, онда се за раскидање или измену уговора, на штету државе, мора тражити и одобрење Народног Представништва.

Члан 85.

Министри не могу закључивати ни путем давања у акорд, ни путем лицитације послове на дужи рок од године дана; у противном случају уговор ће се за још преостало време раскинути, а министар, који га је закључио, биће према држави материјално одговоран у смислу чл. 58. ов. закона за штету, коју би држава евентуално морала накнадити другој уговорној страни.

Изузетак од овога чине уговори које одобрава Народна Скупштина, за тим уговори за давање под управу и под закуп државних непокретности, за грађевине, за одржавање и оправку јавних зграда, за профитантска лифровања, за лифровања, сировог материјала за наоружање и ратну потребу војске.

Сви ови уговори могу се закључити на дуже време, али онда мора сваке године у буџет да се уноси део издатка, који на њу пада.

Члан 86.

Ови уговори могу се директно закључивати:

1., за набавке, транспорте, грађевине, давања под управу и под закуп државних непокретности, ако приходи или издаци не прелазе десет хиљада динара или ако, у случају да уговор траје више година, годишњи издаци или приходи не износе више од 3000 динара;

2., за све набавке, транспорте и грађевине у случајевима и приликама које изискују да се ови радови држе у тајности, или кад прешност потребе у изненадним приликама не допушта држање лицитације. Али онда морају ови уговори, после нарочитог реферата надлежног министра, бити одобрени од стране Краљеве у Министарском Савету;

3., за набавку предмета, чија је израда искључиви патент или увозно право појединаца;

4., за објекте, који се могу наћи само код једне личности;

5., за набавке и радове, који се могу израђивати као кућевни рад (*Hausindustrie*);

6., за инструменте, конструкције, вештачке производе, машине и радове где се захтева нарочита прецизност и чија се израда може поверити само специјалистима;

7., за експлоатацију, израђевине и лиферације, које се ради опита предузимају;

8., за материјал за исхрану и продукте, који се по својој природи и начину употребе на месту производње купују или издвајају, или које произвођачи сами без посредника продају;

9., за продају неупотребљиве покретности, а чија вредност не прелази 500 динара;

10., за узимање под кирију локала за јавне административне власти;

11., за куповину нових коња за попуњу кавалерије и артиљерије (ремонти);

12., за набавку и лиферацију материјала ради експлоатације индустријских предузећа или трговинских установа државних (монополи, железнице и т. д.);

13., за лиферације, транспорте и радове, за које није поднесена приликом две одржане лицитације никаква понуда, или за које су понуђене цене, које се не могу примити; но, ако је, у оваквим случајевима, административна власт утврдила максимум (цене), онда се он не сме прекорачити.

У свима у овом члану предвиђеним случајевима влада може да изводи радове и сама, и да реализира приходе у режији;

14., за набавку коња за ремонтски депо;

15., за набавку фуражи;

16., за набавку материјала за осветљење и огрев за време маневара;

17., за оправке и преправке војних алата и машина;

18., за набавку предмета са којима има да се изврше опити;

19., за набавку материјала за исхрану притвореника и материјала за рад у осуђеничким заводима, ако се то не би ма услед каквих разлога могло јавним надметањем набавити. Но зато је потребно решење Министарског Савета,

Члан 87.

На јавне лицитације за лиферације, грађевине,

експлоатације, транспорте и израде, за које се може одобрити без икакве штете неограничена конкуренција, могу бити пуштена само она лица, која је надлежни министар, односно аутономна управа, признала као подобна.

Услови лицитације морају обележити и доказе о подобности, који се траже да се покажу, да би лице једно могло бити пуштено на лицитацију.

Уговором после извршене лицитације не смеју се мењати услови под којима је извршена лицитација.

Члан 88.

Услови лицитације морају да означе и врсту и величину гаранције, коју имају да даду лиферанти или предузимачи, да би могли обезбедити извршење уговора. Та гаранција може бити само у готовом новцу, у државним и државом гарантованим хартијама од вредности.

Они морају утврдити и правне последице које могу наступити у погледу на положене гаранције, ако се лиферанти или предузимачи не буду придржавали услова у уговору. Сва средства за обезбеђење која судови одобравају на примања предузимачева не могу се извршити пре дефинитивног обрачуна. Све ове суме служе све до свршетка и провизорне предаје најпре за обезбеду радова, предузетих уговором, па онда за обезбеду радничких надница, агената или радника у акорду и лифераната материјала и тек онда за обезбеду пријављених других потраживања.

Члан 89.

Личитације се морају објавити најмање 30 дана пре дана одређеног за надметање у „Српским Новинама“

У хитним, ванредним случајевима, могу се горњи рокови по решењу Министарског Савета свести на најмање 10 односно 20 дана.

У случајевима, у којима се разложно може веровати да конкуренција између домаћих лифераната није довољна да обезбеди држави повољне понуде, може се објавити лицитација за лиферације и радове у иностранству.

Објаве морају садржавати:

- 1., где се могу услови видети;
- 2., која власт држи лицитацију;
- 3., на којем месту, којег дана и у који час има да се изврши надметање.

Члан 90.

Лицитације се врше на основу писмених и запечаћених оферата.

Оферти морају бити јавној седници поднесени запечаћени. У седници руководи послом делегат министров, односно аутономне управе, а протокол под његовим надзором води пословођа.

Лицитација може бити и усмена, ако предмет лицитације представља вредност испод пет хиљада динара.

Министар, или онај којег је министар овластио, има да реши о резултату извршене лицитације најдаље за тридесет дана.

Члан 91.

Пре отварања оферата морају се испитати гаранције и сведоштво о подобности конкурената. Само оферти оних, који испуњавају услове о подобности и који су тражене гаранције дали, отвараће се.

Члан 92.

Ако су више конкурената поднели истоветне по-

нуде које су, при том, и најповољније, онда ће се по споразуму с тим надметачима, заказати, у истој седници, нова ужа лицитација, само између њих у што краћем року. Са најповољнијом понудом, која се добије на ужој лицитацији, поступиће се даље по одредбама овога закона.

Члан 93.

Лицитације с неодређеним офертима т. ј. офертима који не садрже у себи све потребне елементе за изналазак цене, и офертима накнадним, по закљученом надметању поднесеним, забрањене су.

Члан 94.

Ако једна лицитација, било из оскудице у офертима или због претераних цена, остане несвршена, онда ће се одредити нова лицитација у року од 15—30 дана; а, за значајније лицитације, у вредности од преко сто хиљада динара, у року од најмање 45 дана.

Члан 95.

Резултат сваке лицитације, и усмене и оферталне, утврдиће се једним протоколом, који ће садржавати ток лицитације.

Овај ће се протокол израдити у самој седници и почеће се одмах по отварању оферата, а констатоваће име сваког конкурента као и његову понуђену цену.

Цена неће се писати само бројевима, него и словима.

Овај протокол потписаће делегат министров, односно делегат аутономне управе, пословођа и сви присутни конкуренти. Одбијање или неспособност последњих да потпишу, споменуће се у протоколу нарочито.

Члан 96.

Резултат извршене лицитације, или директне на-

бавке, односно уговора, мора се поднети надлежном министру, или ономе које га је он за то овластио, на одобрење.

Резултат лицитације, односно вредност директних набавака или уговора, преко педесет хиљада динара, осим лицитација или директних набавака за људску и сточну храну, мора се поднети на одобрење министарском савету.

Лицитације, или директне набавке за људску и сточну храну, може одобрити и сам министар војни, односно његов овлашћеник, ако не износе више од 100 хиљада динара.

Одлука коју донесе министар или његов овлашћеник, односно министарски савет, дефинитивна је.

Ова одлука се има донети у корист најповољније понуде, узевши у обзир све услове и моменте од значаја за оцену понуде.

Овим се чланом не мења чл. 6. уредбе о самосталној монополској управи.

Члан 97.

Услови, односно уговор, које су — који су — потписали дотични министар, односно, аутономна управа, или њихови делегати, и дотични лиферант или предузимач, и по којима је --- и по којему је --- уступљена лиферација потписатом лиферанту, односно предузимачу, јесу --- јесте --- јавна исправа из § 188. грађ. суд. поступка.

Овако потписати услови сматрају се као уговор, и увек ће се потписивати у два примерка, односно онолико примерака колико има уговорача.

Лиферант или предузимач, односно приватни уговорач, сноси све државне дажбине по закону о таксама и закону о непосредном порезу.

Члан 98.

Ако се лиферант или предузимач не би придржавао услова у уговору, лиферација, транспорт, експлоатација, грађевина или израда уступиће се на новој лицитацији другоме или ће се извести у режији на рачун првога лиферанта или предузимача, који је одговоран и за штету.

Члан 99.

Свака лицитација, која не одговара одредбама прописаним у овом закону, сматра се као и да не постоји.

Члан 100.

Текст чланова 86. до 98. закључно мора бити прикуцан на зиду у сали за лицитиране.

Огласи за надметање такође се морају позвати на те чланове законске.

Члан 101.

Директно закључени уговори морају исто тако бити потписани од стране министра, односно аутономне управе, или њиховог заступника, и морају се здружити с актима која их објашњавају.

Овим се не мења чл. 6. Уредбе о самосталној монополској управи.

И ови уговори постају јавна исправа --- § 188. грађ. поступка --- кад се испуне услови из чл. 97. овог закона.

И за њих важи последњи став чл. 97. овог закона.

Члан 102.

Уговором се не може уговарати плаћање интереса или комисиона за суме, које су предузимачи или лиферанти били дужни да унапред положи као гаранцију за извршење уговора.

Члан 103.

Ниједним уговором не може се обавезати административна власт, да даје отплате у напред.

Од овога правила се изузимају:

- 1., плаћања у напред за извршене радове у режији;
- 2., плаћања у напред, која се могу учинити на заложене државне ефекте или друге државне или државом субвенционисане вредности до једне десетине износа;
- 3., плаћања у напред трговачким или индустријским кућама и заводима од ноторне кредитне способности, а које обично не узимају да извршују радове или лиферирације материјала без плаћања у напред;
- 4., плаћање у напред банкарским кућама, које су овлашћене да врше или посредују годишњу амортизацију државног дуга.

Члан 104.

Погођена цена може се плаћати лиферанту или предузимачу и у сразмерним отплатама, али само према вредности свршених радова или излиферованог материјала.

Ове отплате не смеју прећи скупа пет шестина од вредности извршених радова или излиферованог материјала.

Члан 105.

Нарочитом уредбом донеће се особени прописи о начину набавака и издавања налога за исплате у опште за време рата према потребама војне управе тог времена.

В. Помоћна средства Државне Благајне

Члан 106.

Државна Благајна исплаћује по прописима овога закона из прихода државних, које јој буџет државни, односно нарочити закони, стављају на расположење, или

готовим новцем својим, или упутницама на своје огранке, или упутницама на Народну Банку, и обрачуном са њом по прописима који за то постоје.

У колико притицање буџетских прихода не допушта исплате издатака готовим новцем, обичним кратким упутницама и текућим рачуном на време, Главна Државна Благајна се служи за набавку готовог новца нарочитим упутницама које носе интерес. Оне се зову благајнички записи или бонови.

У правилник за извршење овог закона унеће се нарочити прописи за претходну контролу над издавањем благајничких записа од стране Главне Контроле.

Члан 107.

Благајнички записи примају се на свима државним благајницама као готов новац о роковима на које гласе, а у кауцију увек по именованој вредности.

Члан 108.

Благајничких записа или бонова има две врсте. Једни су редовни, а једни су ванредни.

Члан 109.

Редовни благајнички записи гласе на доносиоца и могу се издати на рок најдужи од године дана, рачунајући од 1. јануара дотичне године у којој се издају т. ј. сви благајнички записи морају имати крајњи рок плаћања 31. децембар оне године, у којој су издани. Интерес на њих, са свима трошковима не може бити већи од 5% на ефективну суму.

Сума ових благајничких записа одређује се сваке године финансијским законом. Никад ни у ком тренутку не може бити ових благајничких записа у оптицају за већу суму од суме одређене финансијским законом.

Члан 110.

Редовни благајнички записи, који се на крају године, т. ј. 31. децембра, нађу у оптицају, морају се или исплатити, или заменити новима, ако на то пристане подносилац записа, или претворити у обвезнице (чл. 115).

Члан 111.

Облик ових бонова одређује Министар Финансија.

Члан 112.

Ванредни благајнички записи су они који служе као покриће за обртни капитал Главне Државне Благајне код Народне Банке.

Облик њихов такође прописује Министар Финансија, али он мора бити мало различан од облика редовних благајничких записа. За њих важе прописи закона о продужењу повластице Народној Банци од 15. марта 1908. године.

Они могу бити и стални, т. ј. не морају се обнављати као редовни благајнички записи, по споразуму Министра Финансија и Народне Банке.

Члан 113.

Депозити разни у државној благајни и њеним филијалима представљају државни дуг, који је држава дужна увек вратити ономе коме припадају, чим се он пријавом уредно легитимира и депозит тражени буде способан за издавање по осталим законским прописима који за њега важе.

Члан 114.

Депозити ма које врсте не могу се употребити ни за дневне потребе државне благајне. О њима се води засебан рачун и држи стална евиденција по прописима и упуствима Министра Финансија за сва државна надлештва.

Члан 115.

Осим овим средстава Државна Благајна за подмирење потреба државних може имати на расположењу и средстава која потичу из зајмова по обвезницама с кратким и дугим роком.

За обе ове врсте државнога задужења мора постојати нарочито претходно законодавно одобрење у облику закона. Једно законодавно одобрење је везано и за облик и за све услове задужења. За сваку измену у облику и условима тражи се ново претходно одобрење законодавног тела.

Обвезнице с кратким роком могу имати најдужи рок од шест година.

Облик обвезница с кратким роком је сличан благајничким записима.

Г. Нарочите одредбе

Члан 116.

Број и врсте указних звања једне буџетске партије не могу се мењати и прекорачивати. Може се само место једног чиновника више категорије и ранга поставити један чиновник мање категорије и ранга, ако то допуштају други законски прописи.

Исто тако не могу се на један буџетски кредит постављати лица с ванредним звањима, нити се могу постављати указна лица на место неуказних. Обрнуто може бити, ако то допуштају други законски прописи: неуказни на место указних могу бити.

Члан 117.

Чиновник који се услед пензионисања или отпуштања удаљава с положаја, мора бити разрешен од дужности најдаље за десет дана. Но онај чиновник, који би био спречен озбиљном болешћу или ко-

јим другим неодклоњивим узроком, те не би могао дужност лично предати, сматраће се, буџетски, да је од дужности разрешен по истеку десет дана од дана указа. Овим се не мењају одредбе о предаји дужности и одговорности с тим скопчаној, које прописују други закони и други чланови овога закона.

Члан 118.

Плата, пенсија и имовина покретна и непокретна руковалаца каса или благајника и руковалаца материјала законска је залога држави од дана постављења до дана добивене разрешнице Главне Контроле. Код имовине стечене пре постављења на звање које повлачи собом законску хипотеку, законска хипотека државна долази после општих привилегија по грађ. закону и после до дана постављења стављених интабулација. Код имовине стечене после постављења, ако је прибављена нетеретним уговорима долази одмах после општих привилегија и после хипотека стављених до дана прибављања, а ако је прибављена теретним уговорима онда и после хипотеке продавчеве за евентуални наплаћени остатак цене, архитекте, предузимача, и т. д. Никакав пренос, уговор, погодба и т. д. на штету ове законске хипотеке државне за све време у предњем ставу одређено нема вредности.

И женино имање у колико је после постављења увећано или стечено, а не би се могло доказати да је купљено за новац, који њој припада, од прихода њеног имања или да га је наследила или сама стекла, законска је залога државна за све време одређено првим ставом овог члана.

Члан 119.

Руковаоци каса и материјала морају своју дужност предати у року од тридесет дана од саопштења указа за које им време и плата припада.

Руковаоци каса и материјала као и рачунских књига, морају своју дужност уредно предати и записником нарочито утврдити да би се јасно могла знати одговорност свакога од њих.

Ближе одредбе о овоме прописује Министар Финансија по споразуму с Главном Контролом.

Члан 120.

Једномесечна посмртна плата, пенсија, издржање, милостиња, издаје се породици умрлих, без одбитка редовног улога за фонд удовички.

Члан 121.

За пензионера се сматра сваки чиновник од дана указа о пенсији, без обзира је ли од дужности разрешен или није.

Члан 122.

Постављањем чиновника било у истој било у другој струци не сме се прекорачити највећа плата звања за које се чиновник поставља, изузимајући разлике које долазе од разлике у монети кад је плата први пут одређивана.

Члан 123.

Чиновник и службеник државни у опште мора бити и на раду у оном надлештву за које је постављен и где плату по указу и закону има да прима.

Члан 124.

Исплата плата, пенсије, издржања, додатака, врши се почетком свакога месеца за месец који настаје.

Одступање од овога правила може бити за неуказне службенике и дијурнисте, али се и њима у сваком случају мора издавати награда у напред за извесно време онога месеца, који је настао и траје.

За војнике и подофицире вреди [оно што и за указне чиновнике.

Девање плата, пензија, издржања, додатака и т. д. за месец који још није настао забрањује се, и сви противни прописи овоме отпадају. За противно поступање казни се по § 112. крив. закона и благајник и прималац, без обзира на ма чију наредбу, усмену или писмену.

Овај законски пропис не вреди за цивилну листу Краљеву.

Члан 125.

Издатци по претходном чл. 123. и 124. врше се само на каси где је кредит за то отворен, а на другој каси само по уредном налогу касе која има за то отворен кредит.

За противно поступање казне се по § 112. крив. закона и благајник и прималац.

Члан 126.

Сви службеници државни примају плату на каси где су са службом по постављењу до дана указа, или акта о премештају, а од тога дана на каси новог опредељења.

Вишак изузете плате вратиће благајнице где је службеник постављен оној благајници која је издатак учинила по чл. 81. овог закона.

Члан 127.

Сваки службеник државни задобија право на плату за наредни месец по календарском рачунању

времена. На случај смрти неиздата плата издаје се породици, поред посмртне плате по §§ 32. и 79. закона о чиновницима грађ. реда, по чл. 124. овог закона.

Овај се пропис односи и на лица која примају издржавање у име народног признања и она која примају милостињу.

Члан 128.

За менична потраживања не могу се узети у попис: плата, додатак, хонорар, пензија, дневница, подвознина и селидбена указних и неуказних чиновника и државних служитеља, и надница и зарада радника и мајстора у државним радионицама.

Побројани приходи не могу се узети у попис ни за каква потраживања кад би то сам дужник одобрио или у залогу дао.

Одредба првог става овог члана ступа у живот по навршењу четрдесет и осам месеци од дана ступања у живот овога закона, а други став овога члана не вреди за чиновничке и Офицерску Задругу, за чисто радничке и чиновничке касе и фондове, за осигуравајућа друштва, као и за оне новчане заводе, који донесу одлуку, да чиновницима дају кредит без меничне подлоге.

Указни и неуказни чиновници који би на рачун тих прихода чинили задужења и не би сами своје обвезе испуњавали на време већ би зато били судом осуђени, оптужиће се Дисциплинском суду, који ће даље поступити по закону о чиновницима грађанског реда, односно по одредбама војног закона.

Судови су дужни да достављају те своје осуде надлежним министрима ради подношења тужбе Дисциплинском суду.

Члан 129.

За унапређење чиновника и службеника државних важе ове одредбе:

1. Унапређења могу се чинити: а, из кредита на унапређења буџетом одређеног за дотичну годину; б, из уштеда на личне издатке дотичне буџетске партије које су постале без повреде чл. 116. овога закона.

2. И у једном и у другом случају унапређење ма у које доба године било извршено сматра се, буџетски,

у погледу кредита да је дато 1. јануара, ма да уживање унапређења почиње од дана указа.

3. У случају под а буџет на плате за идућу годину може бити повећан само за суму одобреног кредита на унапређења за текућу годину, а у случају под б не може бити повећан, из тога разлога, нимало.

4. Унапређења у случајевима под б могу се чинити само за службенике дотичне буџетске партије, где има уштеда.

Члан 130.

Величина станарине оним службеницима који имају права на станарину по особеним законима одређује се годишњим финансијским законом, ако она није тим законима, одређена. Тако и број службеника који на то право имају.

Члан 131.

Привремених издатака, може бити само на основу законских прописа, на рачун путног и себног трошка, или на рачун хонорара, строго у границама права на примање, као и у оним случајевима где то Министар Финансија нарочито и писмено одобри.

Чиновници и службеници државни који су привремено узели новац из државне касе по првом ставу овог члана, дужни су у најкраћем року свршити обрачун с државном касом. За противно поступање одговорни су дисциплински Министру Финансија.

Вишак узет на рачун путног, или путног и себног трошка, или хонорара, наплаћује се одмах од плате, хонорара или пензије дотичнога чиновника. У сваком противном случају одговара благајник за накнаду штете, и дисциплински министру финансија.

IX.

Завршни и општи државни рачун.

Члан 132.

Завршни Рачун и Општи Државни Рачун саставља Министар Финансија за сваку годину буџетску.

Завршни рачун показује дефинитивно стање буџета с накнадним и ванредним кредитима.

Општи Државни Рачун показује целокупно финансирање једне године, те мора показати све финансијске операције, сва примања и давања, било по распоређеним буџетским кредитима, било по финансијском закону, било по каквом особеном закону или основу и сву радњу благајничку за ту годину.

Члан 133.

Завршни Рачун мора имати облик и разредбу буџета, и по партијама и по позицијама.

Члан 134.

Општи државни рачун има да покаже:

- а, суме буџета одобрених прихода и расхода;
- б, суме повећаних прихода и расхода;
- в, стварно примљене и утрошене суме прихода и расхода;
- г, разлике између: буџетом предвиђених сума прихода и расхода, и остварених резултата;
- д, наплаћене приходе и расходе од ранијих година;
- е, сва државна примања и дуговања, ма по ком основу била и ма какав карактер имала, са сумом по благајничким записима у оптицају;
- ж, стање касене готовине, на дан закључка књига и стање државне готовине;
- з, све финансијске операције чињене и извршене у дотичној години.

Члан 135.

Општи Државни Рачун, са Завршним Рачуном, мора бити састављен до 1. јуна и одмах предат Главној Контроли на преглед.

Специјални годишњи рачуни појединих струка биће приложени Општем Државном Рачуну ради његовог објашњења.

Завршни Рачун с Општим Државним Рачуном подноси се Народној Скупштини уз предлог буџета за идућу годину по чл. 173. и 181. Устава, али засебно, као нарочити предлог законски.

Члан 136.

Народна Скупштина не може прећи на друго читање предлога о буџету пре но што сврши и на дру-

гом читању претрес законског предлога о завршном Рачуну с Општим Државним Рачуном, који је уз тај буџет поднесен, и о њему не донесе своју дефинитивну одлуку.

Члан 137.

У току године док се буџет извршује сви остварени приходи, а по могућству и расходи, морају се објављивати у службеним Српским Новинама месечно, с потребним објашњењима. Министар Финансија се о томе стара, и он може и нарочита упуства прописивати да убрза, олакша и усаврши ово објављивање прихода и расхода државних, ради што веће и шире контроле.

Члан 138.

Овлашћује се Министар Финансија да за извршење овога закона и у границама његовим прописне у споразуму с Државним Саветом све правилнике и упуства, што ће се одобрити Краљевим указом. Истим путем уредбе ће се и мењати.

Члан 139.

Овај закон ступа у живот 1. августа 1910. године односно састављања буџета.

Министар Финансија дужан је предузети све потребне мере да се он на дан 1. јануара 1911. године може потпуно увести у живот. Буџет и све буџетске радње за 1910. годину и раније године ликвидираће се по досадањим законима, а када се то заврши губе дефинитивно важност закон о буџету од 4. априла 1903. године, као и сви закони, уредбе, правила, расписи и наредбе који су овом закону о државном рачуноводству противни, као и у колико буду противни упуствима, уредбама, правилима, расписима и наредбама на основу њега и у границама његових одредаба издатим.

Буџет и све буџетске радње за 1911. годину вршиће се од почетка по овоме закону.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

ИЧВ. др.
35569